

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/7/2025
Identifikačné číslo spisu: 6122411839
Dátum vydania rozhodnutia: 19.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Ivica Čelková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6122411839.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Ivicy Čelkovej, v spore žalobcu: ASEK TZB, spol. s r.o., so sídlom Hamuliakovo 424, 900 43 Hamuliakovo, IČO: 35 974 249, právne zastúpeného: SMOLÁK HLAVATÁ advokátska kancelária s. r. o., Laurinská 3, 811 01 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 47 254 432 proti žalovanému: PROVEST, spol. s r.o., so sídlom Oravická 1771, 028 01 Trstená, IČO: 31 621 406, právne zastúpenému: ADVOKÁCIA, s.r.o., Hollého 10, 949 01 Nitra, IČO: 36 854 107, o zaplatenie 48.022,74 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 42Cob/93/2023-156 zo dňa 08.10.2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo ako súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 5Cb/49/2022-105 zo dňa 14.02.2023 zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že žalobou sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sumu 48.022,74 eura z titulu vrátenia garančnej záruky. Uplatnený nárok žalobca odôvodnil tým, že v zmluvnej pozícii zhotoviteľa uzatvoril dňa 16.07.2016 so žalovaným v zmluvnej pozícii objednávateľa zmluvu o dielo č. Z0099/CF/2016, na základe ktorej sa žalobca zaviazal pre objednávateľa zhotoviť dielo - vykurovanie, vzduchotechnika, rozvody stlačeného vzduchu, chladenie na stavbe IKEA COMPONENTS EXPANZIA 2016+ a objednávateľ sa zaviazal zhotoviteľovi uhradiť dojednanú odmenu. V zmysle uzatvorenej zmluvy bolo medzi žalobcom a žalovaným dohodnuté, že žalovaný je oprávnený zdržať z každej faktúry žalobcu čiastku vo výške 10 % bez DPH z fakturovanej

sumy (z toho 5 % ako zádržné a 5 % garančná zábezpeka), ktoré mali slúžiť na zabezpečenie nárokov objednávateľa voči zhotoviteľovi vyplývajúcich zo zmluvy o dielo. Zo strany zhotoviteľa došlo dňa 30.05.2017 k riadnemu odovzdaniu diela objednávateľovi, na základe čoho objednávateľ v súlade s ustanovením zmluvy o dielo uhradil zhotoviteľovi časť pôvodne zadržaných finančných prostriedkov (zádržné), pričom zvyšná časť zadržaných finančných prostriedkov mala byť zo strany objednávateľa uhradená po uplynutí záručnej doby. Dňa 30.05.2022 uplynula záručná doba diela poskytnutá zhotoviteľom objednávateľovi, na základe čoho vyzval riadne a včas zhotoviteľ objednávateľa na úhradu zostávajúcich finančných prostriedkov. Žalovaný v zmluvne dojednanej lehote 45 kalendárnych dní garančnú zábezpeku žalobcovi neuhradil, na základe čoho sa odo dňa 15.07.2022 dostal do omeškania so svojim peňažným záväzkom. Zo strany objednávateľa bola zhotoviteľovi poskytnutá informácia, že tento finančné prostriedky neuhradí, nakoľko požaduje dodatočnú zľavu z ceny diela, ktorá však nemá oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky. Žalobca tak eviduje voči žalovanému pohľadávku v celkovej výške 48.022,74 eura z titulu nevyplatennej garančnej zábezpeky. Nárok na úrok z omeškania žalobca odôvodnil s poukazom na čl. VI. bod 4 zmluvy.

3. Na základe návrhu žalobcu vydal upomínací súd dňa 30.09.2022 platobný rozkaz sp. zn. 35Up/1213/2022, proti ktorému podal žalovaný včas odpor, v ktorom potvrdil vznik a existenciu vyššie uvedeného zmluvného vzťahu so žalobcom. Znenie predmetnej zmluvy medzi stranami nebolo sporné. Žalovaný poukázal na čl. IV bod 4 zmluvy pojednávajúceho o 5 % garančnej zábezpeke z ceny diela (bez DPH), ktorú bol oprávnený zadržať z každej faktúry. Poukázal na čl. IV bod 12 zmluvy, podľa ktorého bol oprávnený zadržať zaplatenie garančnej zábezpeky až do konečného vysporiadania všetkých svojich nárokov na zaplatenie zmluvnej pokuty, náhrady škody, zľavy z ceny diela a podobne. Ku zľave z ceny diela uviedol, že v zmysle čl. IV bodu 13 zmluvy mu vzniklo právo na zľavu vo výške 5 % z ceny diela bez DPH, ak sa začal voči žalobcovi vyhotovovať reštrukturalizačný posudok, pričom žalobca informoval žalovaného o začatí reštrukturalizačného konania e-mailom zo dňa 28.08.2019 a na základe dohody bol žalovaný oprávnený uplatniť si zľavu vo výške 5 % z ceny diela (bez DPH) práve z garančnej zábezpeky.

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že žalovaný preukázal, že v priebehu plynutia záručnej doby (počnúc 30.05.2017, kedy došlo k prevzatíu a odovzdaniu diela), sa vyhotovil reštrukturalizačný posudok, o čom žalobca ako zhotoviteľ bezodkladne informoval žalovaného ako objednávateľa e-mailom z 28.08.2019, a preto sa žalovanému ako objednávateľovi dňom vyhotovenia reštrukturalizačného posudku správcom poskytla zľava z ceny diela vo výške 5 % z maximálnej ceny diela. Túto dodatočnú zľavu z ceny diela bol žalovaný oprávnený uplatniť si z garančnej zábezpeky, vytvorenej a započítateľnej podľa článku IV. bodu 4 zmluvy o dielo. Výška garančnej zábezpeky bola dohodnutá na 5 % z ceny diela, t.j. v sume 48.022,74 eura, pričom výška dodatočnej zľavy z ceny diela, na ktorú vznikol žalovanému nárok predstavovala práve sumu 48.022,74 eura. Žalovanému ako objednávateľovi preto nevznikla povinnosť vrátiť žalobcovi ako zhotoviteľovi garančnú zábezpeku, vychádzajúc z článku IV. bodu 12.2. zmluvy o dielo, pretože mu vznikol nárok na dodatočnú zľavu z ceny za dielo, ktorú bol oprávnený si voči garančnej zábezpeke započítať.

5. Súd prvej inštancie dodal, že nárok v podobe dodatočnej zľavy z ceny diela bol zmluvne dohodnutý. Zdôraznil, že dohoda je prejav vôle zmluvných strán a že ak sa niekto zmluvne zaviazal k plneniu, musí túto povinnosť aj splniť. Ide o zásadu pacta sunt servanda, ktorá v sebe obsahuje aj pravidlo, že zmluvu nemožno meniť bez súhlasu druhej strany. Vznik práva (nároku) žalovaného bol viazaný na splnenie podmienky (deň vyhotovenia reštrukturalizačného plánu), tá nastala, a preto žalobcovi vznikla povinnosť plniť. Žalovaný si svoj nárok uplatnil v súlade s článkom IV. bod 13 zmluvy o dielo. Žalobca sa zaviazal plniť, ak nastane právna skutočnosť v zmluve dohodnutá, jej existencia bola preukázaná, na základe čoho si žalovaný nárok uplatnil spôsobom zmluvne dohodnutým, t.j. formou započítania na úhradu garančnej zábezpeky.

6. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie vyhodnotil za právne irelevantnú argumentáciu žalobcu a žalovaného o tom, či vôbec a ak áno, tak kedy uplynula záručná doba a či žalobca ako zhotoviteľ (ne) odstránil včas reklamované vady diela a či za tieto vady zodpovedal žalobca ako zhotoviteľ. Pre

uplatnenie nároku na dodatočnú zľavu z ceny diela totiž tieto skutočnosti nemali žiaden vplyv. Nárok na dodatočnú zľavu z ceny diela bol viazaný výlučne na vypracovanie reštrukturalizačného posudku, táto skutočnosť bola preukázaná v priebehu plynutia záručnej doby, v rámci jej dvojročného obdobia, preto ďalšie vady vyskytujúce sa v rámci záručnej lehoty nemali na vznik a výšku nároku na dodatočnú zľavu z ceny diela žiaden vplyv. Ďalšie dokazovanie tak súd prvej inštancie ako neekonomické nevykonal a zamietol. Súd prvej inštancie zároveň nezistil, že by zmluva o dielo v jej dotknutých článkoch mala byť neplatná, alebo že by bola v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Uviedol, že ide o bežnú obchodnú prax znamenajúcu zabezpečenie nárokov zo zmluvy v prípade, ak je tu riziko, že dlžník (zhotoviteľ alebo objednávateľ) sa dostane do úpadku a nebude schopný plniť svoje záväzky (v súdnej veci - uhrádzať cenu diela alebo odstraňovať vady diela).

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a z dôvodov podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalovanému priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Krajský súd v Banskej Bystrici na základe odvolania žalobcu podaného z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP prejednal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pretože dospel k záveru, že nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem.

9. Odvolací súd v súlade so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie konštatoval, že medzi žalobcom ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávateľom bola dňa 16.07.2016 uzavretá zmluva o dielo č. Z0099/CF/2016, na základe ktorej žalobca zhotovil pre žalovaného dielo v podobe vykurovania, vzduchotechnicky, rozvodov stlačeného vzduchu, chladenie. Ako nespornú skutočnosť súd vyhodnotil, že cena diela bola stanovená dohodou vo výške 410 000,- eur, pričom na základe vzájomného odsúhlasenia čiastkových výkonov a cien (a teda prevedenia navyiac prác), došlo k jej navýšeniu dohodou na maximálnu cenu 960 455,- eur. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poukázal na článok IV. bod 4 zmluvy o dielo (zádržné a garančná zábezpeka). Z oznámenia v Obchodnom vestníku č. 166/2019 zo dňa 28.08.2019 zistil, že dňa 14.08.2019 sa začalo reštrukturalizačné konanie voči žalobcovi ako dlžníkovi, vedené pod sp. zn. 8R/3/2019, pričom dňa 03.12.2020 bola na tohto dlžníka zavedená dozorná správa (oznámenie zo dňa 03.12.2020 zverejnené v Obchodnom vestníku č. 233/2020). Z oznámenia zo dňa 02.10.2020 odvolací súd zistil, že dňa 23.09.2020 konkurzný súd - Okresný súd Bratislava I potvrdil reštrukturalizačný plán a skončil reštrukturalizáciu dlžníka - žalobcu. Žalobca ako dlžník informoval žalovaného e-mailom zo dňa 28.08.2019 o tom, že bol vyhotovený reštrukturalizačný posudok. V súlade s článkom IV. bodom 13 zmluvy o dielo si žalovaný uplatnil nárok na zľavu z kúpnej ceny listom zo dňa 30.05.2022 označeným ako „Uplatnenie dodatočnej zľavy z ceny za dielo“ tak, že nárok na dodatočnú zľavu z ceny diela vo výške 5 %, teda zo sumy 960.455,- eur, predstavoval dodatočnú zľavu vo výške 48.022,74 eura.

10. Z hľadiska právneho posúdenia veci odvolací súd poukázal na § 536 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 265 ObZ, § 265 ods. 1 ObZ. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože z odvolacích námietok nezistil také jeho pochybenie, ktoré by viedlo k vecnej nesprávosti rozhodnutia. K námietke žalobcu, že zo strany okresného súdu došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, s tým, že využitie reštrukturalizačného konania bolo jeho právom, ktoré využil v súlade s právnym poriadkom, odvolací súd uviedol, že v danom prípade skutočnosť, že žalobca využil svoje právo vysporiadať svoje vzťahy prostredníctvom reštrukturalizačného konania, nepredstavuje nesprávne právne posúdenie vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správne vymedzil vzťah medzi žalobcom a žalovaným ako vzťah medzi zhotoviteľom a objednávateľom, založený zmluvou o dielo a správne sa následne sústredil na interpretáciu jednotlivých ustanovení zmluvy o dielo. Skutočnosť, že žalobca vstúpil do reštrukturalizácie, nemala vplyv na zmenu právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným vyplývajúceho zo zmluvy o dielo. Prejavila sa iba tým, že vstup do reštrukturalizácie predstavoval podľa dohody zmluvných strán v zmysle článku IV. bod 13 dôvod pre poskytnutie dodatočnej zľavy z ceny diela vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH.

Súd prvej inštancie tak žiadnym spôsobom nepoprel právo žalobcu využiť zákonnú možnosť domáhať sa riešenia úpadku žalobcu postupným uspokojením veriteľov spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne, iba správne vyhodnotil následky takéhoto stavu vo vzťahu k dohode zmluvných strán uzavretej v článku IV. bod 13 zmluvy o dielo.

11. K odvolacej námietke žalobcu, že okresný súd neskúmal, či žalovaný bol vôbec oprávnený uspokojiť svoju pohľadávku vzhľadom na reštrukturalizačné konanie žalobcu, pričom zo strany žalovaného neprišlo nikdy k prihláseniu spornej pohľadávky do reštrukturalizácie žalobcu, na základe čoho mal žalobca za to, že sa na ne vzťahujú účinky začatia reštrukturalizačného konania, ako aj účinky súdom potvrdeného plánu, odvolací súd uviedol, že z vyjadrenia žalobcu je zrejmé, že tento abstrahuje od podstaty procesnej obrany žalovaného. Poukázal na to, že žalovaný sa voči žalobcovi nedomáhal vyplatenia konkrétnej pohľadávky, iba poukázal na skutočnosť, že na základe obojstrannej dohody žalobcu a žalovaného došlo k modifikácii výšky ceny diela tak, ako táto modifikácia bola dohodnutá v článku IV. bod 13 zmluvy o dielo.

12. Odvolací súd poukázal na to, že podstatnou náležitosťou dohody v prípade uzavretia zmluvy o dielo je nepochybne aj cena diela. Široká zmluvná voľnosť, ktorú Obchodný zákonník umožňuje podnikateľským subjektom pri uzatváraní obchodnoprávných vzťahov potom umožňuje zhotoviteľovi a objednávateľovi, aby výšku ceny diela dojednali na základe zhodného prejavu vôle spôsobom, aký obom vyhovuje. Žalobca v konaní nepoprel, že uzavrel so žalovaným zmluvu o dielo a nepoprel ani skutočnosť, že ju uzavrel vrátane článku IV. bod 13, predmetom ktorého bola dohoda zmluvných strán o podmienkach modifikácie výšky kúpnej ceny v prípade začatia reštrukturalizačného konania na zhotoviteľa. Medzi zmluvnými stranami sa pritom nejednalo o jednorazový exces, predstavujúci vybočenie zo vzájomnej obchodnej praxe. Z vyjadrenia žalobcu na pojednávaní konanom dňa 14.02.2023 bolo súdu zrejmé, že sám žalobca uviedol, že uvedené ustanovenie bolo zakomponované v desiatkach zmlúv po dobu fungovania takmer 15 rokov. Aj z uvedeného vyplýva, že ustanovenie zmluvy, ktorým zhotoviteľ vyjadril súhlas s modifikáciou výšky kúpnej ceny v prípade, kedy zhotoviteľ vstúpi do procesu reštrukturalizačného konania, bolo prejavom jeho slobodnej vôle. Následne potom dôvody, ktoré viedli zmluvné strany k dojednaniu tejto podmienky, sú v tomto konaní irelevantné. Žalovaný sa k dôvodom uvedeného zmluvného dojednania vyjadril na pojednávaní konanom dňa 14.02.2023, keď uviedol, že pre objednávateľa skutočnosť, že sa jeho odberateľ dostane do reštrukturalizácie predstavuje problém s finančnou zárukou, zvýšené náklady na úrokovú sadzbu a náklady na právne zastúpenie, ktoré by inak nemusel vynaložiť. Pokiaľ vznik takýchto nákladov zhotoviteľ a objednávateľ na základe vzájomnej dohody dokážu premietnuť do modifikácie výšky ceny diela tým spôsobom, že si dojednávajú nárok na zľavu 5 % z maximálnej ceny diela, ide o prejav ich obojstrannej vôle a takýto postup nie je v rozpore s poctivým obchodným stykom. Zo strany žalobcu ani nebolo tvrdené, že by k predmetnému dojednaniu pristúpil pri absencii vlastnej vôle, alebo bez bližšieho porozumenia príslušného ustanovenia. Naopak potvrdil, že toto ustanovenie bolo bežnou súčasťou vzájomného právneho vzťahu v desiatkach zmlúv po dobu takmer 15 rokov.

13. Odvolací súd konštatoval, že ak zhotoviteľ vedome pre prípad začatia reštrukturalizácie uzavrel dohodu o znížení ceny diela, nemôže sa v momente kedy je takáto podmienka splnená domáhať toho, že si myslel, že vlastne nikdy nenastane. Rovnako argument, že žalobca si ustanovenie zmluvy umožňujúce uplatnenie zľavy z ceny diela za celé roky spolupráce neuplatnil považoval odvolací súd za irelevantnú, keďže v predchádzajúcom období reštrukturalizácia zhotoviteľa neprebehla. V momente aktivácie nároku na zľavu z ceny diela tak, ako je upravená v článku IV bod 13 zmluvy o dielo, sa pôvodne dojednaná výška ceny diela zmenila tak, že žalobcovi vznikol nárok na zľavu z ceny diela vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH. V zmysle dohody strán bolo aj presne upravené, akým konkrétnym spôsobom si túto dodatočnú zľavu z ceny diela objednávateľ uplatní, keď sa strany dohodli, že je oprávnený uplatniť si ju z garančnej zábezpeky alebo z bankovej záruky. Preto pokiaľ následne žalovaný využil možnosť uplatniť dodatočnú zľavu z ceny za dielo z garančnej zábezpeky, jeho povinnosť zo zmluvy o dielo zaplatiť cenu diela v pôvodne dojednanej výške sa zmenila tak, že bol povinný zaplatiť cenu iba vo výške upravenej o zľavu z ceny za dielo o 5 %. Zmenila sa tak výška záväzku na zaplatenie ceny diela, ktorý mal objednávateľ voči zhotoviteľovi. Nešlo o samostatný nový nárok, ktorý by si

objednávateľ musel osobitným spôsobom uplatniť vo vzťahu k akémukoľvek ďalšiemu konaniu (vrátane reštrukturalizačného konania), keďže sa nedomáhal voči zhotoviteľovi (v reštrukturalizačnom konaní dlžníkovi) uspokojenia splatnej pohľadávky. Naopak, z jeho strany uplatnením nároku na zľavu z kúpnej ceny došlo k modifikácii výšky jeho povinnosti zaplatiť cenu diela a keďže túto už vo zvyšku zaplatil, jeho povinnosť vo vzťahu k zhotoviteľovi bola splnená. Okresný súd preto ani nemal dôvod vyhodnocovať, či bol žalovaný oprávnený uspokojovať svoju pohľadávku v rámci reštrukturalizačného konania alebo nie, keďže z pohľadu žalovaného po modifikácii výšky ceny diela už vo vzťahu k dlžníkovi žiadna pohľadávka neexistovala. Odvolací súd sa preto nestotožnil s vyjadrením žalobcu, ktorý označil rozsudok okresného súdu za nepreskúmateľný, pokiaľ tento skonštatoval, že boli splnené podmienky na uplatnenie zľavy z ceny diela v nadväznosti na začatie reštrukturalizácie bez toho, aby skúmal zákonné účinky reštrukturalizácie na pohľadávky žalovaného.

14. Žalobca ďalej v odvolaní označil postup žalovaného za zneužitie práva. S uvedeným konštatovaním sa odvolací súd nestotožnil. Žalobca už v konaní pred súdom prvej inštancie uviedol, že nárok uplatnený zo strany žalovaného považuje za sankciu, ktorá odporuje právu, nakoľko nereflektuje na akékoľvek porušenie povinností zo strany žalobcu. Ako bolo uvedené vyššie, odvolací súd posúdil dojednanie článku IV. bod 13 ako realizáciu práva zmluvných strán v rámci ich voľnej zmluvnej autonómie dojsť si podmienky vzniku nároku na zľavu z kúpnej ceny. Citované ustanovenie nemá charakter zmluvnej pokuty. Odvolací súd sa stotožnil so žalobcom v tom smere, že iniciovanie reštrukturalizácie nie je porušením konkrétnej povinnosti, a preto by nebolo možné zabezpečiť porušenie povinnosti zmluvnou pokutou vo vzťahu k vyhláseniu reštrukturalizácie. Stranám však nič nebráni, aby premietli skutočnosť, že vstup zhotoviteľa do reštrukturalizácie predstavuje na strane objednávateľa dodatočné finančné náklady, do výšky dojednanej ceny diela. Žalobca ako zhotoviteľ nesie zodpovednosť za svoje rozhodnutia, ktoré vykoná v rámci podnikateľskej činnosti. Pokiaľ sa rozhodol uzavrieť zmluvu o dielo, v ktorej si vymedzil podmienku vzniku nároku na zľavu z ceny diela pre prípad začatia vlastného reštrukturalizačného konania, znáša následky takéhoto rozhodnutia v podobe zníženia ceny diela následkom jeho vstupu do reštrukturalizácie. Nejde teda o uplatnenie jednostrannej sankcie zo strany žalovaného ako objednávateľa, ale o postup upravený zmluvou o dielo na základe zhodného vyjadrenia vôle tak objednávateľa, ako aj zhotoviteľa. Takýto postup potom nie je možné označiť za zneužitie práva, ale naopak za využitie práva vytvoriť v rámci zmluvnej voľnosti také znenie zmluvy o dielo, ktoré obom zmluvným stranám vzhľadom na ich konkrétny právny vzťah vyhovuje. Pokiaľ pri vzniku povinnosti plniť z takejto zmluvy právny vzťah zmluvnej strane prestane vyhovovať, nie je to dôvodom neplatnosti zmluvného dojednania, ani dôvodom, aby sa strana vyviazala z povinnosti, ktorú na seba pôvodne dobrovoľne prevzala.

15. Využitie práva na zľavu z ceny diela zároveň podľa odvolacieho súdu nepredstavuje zmluvne nedovolený spôsob, ktorým by žalovaný obmedzoval právo žalobcu na súdnu ochranu, pretože žalovaný nebránil žalobcovi v jeho rozhodnutí vstúpiť do reštrukturalizácie. Žalobca si pri vstupe do reštrukturalizácie musel byť vedomý zmlúv, ktoré uzatváral takmer 15 rokov a jeho rozhodnutie do reštrukturalizácie vstúpiť prijímal s tým následkom, že zo strany objednávateľa sa zmení povinnosť vo vzťahu k plateniu ceny diela o dojednaných 5 %. Pokiaľ sa napriek tejto skutočnosti rozhodol podstúpiť proces reštrukturalizácie, bola to jeho slobodná voľba, ktorá však so sebou priniesla aj následky v podobe zmluvne dojednaných dopadov na výšku ceny diela.

16. Odvolací súd sa tak stotožnil s vyjadrením žalobcu, že z jeho strany neprišlo k porušeniu zmluvnej povinnosti a zároveň v konaní nebolo popreté, že zmluvne dojednané dielo zhotovil a odovzdal, na základe čoho si uplatnil nárok na zaplatenie ceny diela. Nárok na zľavu z ceny diela nebol viazaný v tomto prípade na porušenie zmluvnej povinnosti zhotoviteľom a teda nesúvisel s tým, že by zhotoviteľ dielo neodovzdal vôbec, odovzdal ho po dohodnutej lehote alebo ho odovzdal s vadami. Žiadnu z týchto skutočností nebolo dôvodné preskúmať, pretože nárok na uplatnenie zľavy z ceny diela sa viazal na dojednanú podmienku vstupu zhotoviteľa do reštrukturalizačného konania a nie na porušenie akýchkoľvek jeho povinností.

17. Odvolací súd na základe uvedeného konštatoval, že napriek skutočnosti, že zhotoviteľ splnil svoje

povinnosti zo zmluvy o dielo, zhotoviteľ si zároveň v zmluve o dielo dojednal podmienku, za akej sa výška ceny diela následkom vstupu do reštrukturalizácie modifikovala o 5 %, a preto splnením tejto podmienky mu vzniklo právo na zaplatenie ceny diela zníženej o 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH. Vo vzťahu k uvedenému potom súd prvej inštancie nemal dôvod vykonať dokazovanie v súvislosti s tým, či na diele vôbec vznikli nejaké vady, ktoré by boli v záručnej lehote uplatnené. Súd prvej inštancie správne zistil, že nárok žalobcu na zaplatenie ceny diela už bol zo strany žalovaného v plnom rozsahu uspokojený, pokiaľ cena za dielo bola vyplatená žalobcovi po znížení o zľavu z ceny diela o 5 % následkom jeho vstupu do reštrukturalizácie, a preto správne žalobu zamietol.

18. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v odvolaní napadnutej časti vecne správne, preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalovanému voči žalobcovi, ktorý nebol v odvolacom konaní úspešný.

19. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote žalobca dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalovanému uloží povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 48.022,74 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,2 % denne zo sumy 48.022,74 eura od 15.07.2022 do zaplatenia. V oboch prípadoch požiadal žalovaný o priznanie nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

20. Právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená vymedzil žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) nasledovne: „Je platné zmluvné ustanovenie, v zmysle ktorého si zmluvné strany dohodli, že v prípade, ak je v rámci plynutia záručnej doby voči zhotoviteľovi začaté konkurzné konanie a/alebo ak sa začal vyhotovovať reštrukturalizačný posudok (o tejto skutočnosti bol zhotoviteľ povinný objednávateľa bezodkladne informovať), poskytuje sa objednávateľovi dňom zverejnenia uznesenia príslušného súdu o začatí konkurzného konania a/alebo dňom vyhotovenia reštrukturalizačného posudku správcom (o tejto skutočnosti je zhotoviteľ povinný objednávateľa bezodkladne informovať) dodatočná zľava z ceny za dielo vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH, ktorú je objednávateľ oprávnený uplatniť si z garančnej zábezpeky alebo bankovej záruky vystavenej podľa zmluvy?“

21. Nesprávne právne posúdenie vo veci konajúcich súdov žalobca vzhliadol v nesprávnom vyhodnotení vzťahu medzi žalobcom a žalovaným. Zdôraznil však, že v plnej miere a v súlade s právnym poriadkom využil svoju zákonnú možnosť domáhať sa riešenia svojho úpadku postupným uspokojením veriteľov spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne.

22. K nesprávnemu právnemu posúdeniu došlo podľa názoru žalobcu aj v súvislosti s tým, že súd sa vôbec nezaoberal otázkou platnosti dojednaných zmluvných ustanovení (článok IV. bod 4, 12.2, 13, článok VIII bod 10). Žalobca zdôraznil, že článok IV. bod 13 zmluvy o dielo je sporným zmluvným ustanovením a nenaplnia účel predpokladaný zmluvnými stranami, pričom zľavu z ceny diela možno požadovať len v prípade väd. Z uvedeného zmluvného ustanovenia podľa žalobcu jasne vyplýva, že dodatočná zľava z ceny diela mala slúžiť na zabezpečenie odstránenia väd alebo iných nárokov objednávateľa voči zhotoviteľovi počas plynutia záručnej doby, a to pre prípad, že by zhotoviteľ z dôvodu konkurzného konania nebol schopný odstrániť vady sám, teda ako protihodnota za to, že v prípade vyhlásenia konkurzu žalobca ako zhotoviteľ už nenastúpi na odstraňovanie väd, nakoľko ako podnikateľský subjekt sám prestane existovať. V prípade konkurzného konania by malo predmetné ustanovenie význam, nakoľko objednávateľ nemá inú možnosť ako uspokojiť svoje nároky zo zodpovednosti za vady voči zhotoviteľovi práve zľavou z ceny diela. V prípade reštrukturalizácie však tento stav nenastáva, pretože žalobca (dlžník, voči ktorému je vedené reštrukturalizačné konanie) naďalej existuje a vykonáva svoju podnikateľskú činnosť a nároky objednávateľa môžu byť stále uspokojené priamo zhotoviteľom, teda subjektom, ktorý vstúpil do reštrukturalizácie. V prípade reštrukturalizačného konania preto nie je naplnený dôvod, pre ktorý mala byť cena diela ponížená v zmysle čl. IV. bodu 13 zmluvy o dielo, nedošlo k porušeniu žiadnej zmluvnej povinnosti zo strany žalobcu a spôsob, akým

žalovaný zneužil predmetné ustanovenie nie je možné podľa žalobcu chápať inak, ako sankciu za využitie práva, či šikanózný výkon práva, pričom takéto konanie je v rozpore s dobrými mravmi. V tejto súvislosti žalobca poukázal na nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 195/2012-66 zo dňa 16.08.2012, nález ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 1735/07 zo dňa 21.10.2008, uznesenie NS ČR sp. zn. 22Cdo 1917/2004 zo dňa 22.03.2005, rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 1567/2004 zo dňa 07.09.2004.

23. Za nesprávne právne posúdenie súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, žalobca označil postup, kedy súdy neposudzovali sporné zmluvné ustanovenie z pohľadu platnosti a základných právnych princípov. Podľa názoru žalobcu článok IV. bod 13 zmluvy o dielo popiera základné princípy právneho štátu, najmä z pohľadu využitia práva zhotoviteľa na vstup do reštrukturalizácie, kedy mu ukladá sankciu za to, že využil svoje právo dané mu zákonom. Žalobca odvolaciemu súdu vytýkal, že aplikoval výlučne mechanický jazykový výklad nezohľadňujúci účel zmluvy o dielo, ani účel zákona. Odvolací súd vôbec neprihliadal na zmysel predmetného zmluvného ustanovenia a na možnosť jeho dojednania z pohľadu rozporu s dobrými mravmi, keď len stroho skonštatoval, že v predmetnom prípade nejde o uplatnenie jednostrannej sankcie zo strany žalovaného ako objednávateľa, ale o postup upravený zmluvou o dielo na základe zhodného vyjadrenia vôle tak objednávateľa, ako aj zhotoviteľa. V konečnom dôsledku si však zmluvné strany dohodli zľavu z ceny diela ako sankciu za využitie práva zhotoviteľa vstúpiť do reštrukturalizácie.

24. Záverom žalobca poukázal na analógiu predmetného zmluvného ustanovenia s ustanoveniami o zmluvnej pokute v prípade odstúpenia od zmluvy. V predmetnom prípade zľava z ceny diela predstavuje sankciu pre žalobcu a aj zmluvná pokuta je sankciou len pre prípad porušenia povinností. Odstúpenie od zmluvy, či už zo zákona alebo na základe dojednania účastníkov podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemôže byť porušením zmluvnej povinnosti, ale výkonom práva, a preto je zmluvná pokuta dohodnutá pre prípad odstúpenia v rozpore s ustanovením § 544 OZ a absolútne neplatná. Žalobca zdôraznil, že v zmysle práva na súdnu ochranu je iniciovanie reštrukturalizácie výkonom práva žalobcu. Využitím analógie tak možno dospieť k záveru, že žalobcovi nemohla byť uložená sankcia vo forme zľavy z ceny diela za využitie svojho práva na začatie reštrukturalizačného konania, nakoľko takéto zmluvné ustanovenie je absolútne neplatné. Žalobca svojím konaním neporušil žiadnu zmluvnú povinnosť, ale iba vykonal právo, ktoré mu podľa zákona patrí. Výkon práva nemôže podliehať sankcii.

25. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že so žalobcom spolupracovali na viacerých stavbách a uzatvárali ako zmluvné strany zmluvy o dielo, ktoré boli zmluvným a právnym základom ich spolupráce, pričom sporné ustanovenie o dojednanej zľave z diela bolo zahrnuté vo všetkých uzatváraných zmluvách. Zdôraznil, že žalobca v predmetnom konaní viackrát namietal neplatnosť sporného ustanovenia o uplatnení zľavy z ceny diela, avšak nevedel uviesť, pod aké ustanovenie právneho predpisu by namietanú neplatnosť bolo možné podradiť. Odvolací súd pritom namietanú neplatnosť zmluvy, resp. konkrétneho ustanovenia nezistil, rovnako ako ani rozpor so zásadami poctivého obchodného styku s tým, že išlo o bežnú obchodnú prax. Odvolací súd pritom výslovne poukázal aj na zmluvnú voľnosť, ako aj na to, že sporné ustanovenie bolo zakomponované v desiatkach zmlúv po dobu takmer 15 rokov. Napokon sa odvolací súd výslovne zaoberal aj argumentom žalobcu o zneužití práva a označení daného ustanovenia ako sankcie, kde žalovaný zdôraznil záver odvolacieho súdu o tom, že pokiaľ pri vzniku povinnosti plniť z takejto zmluvy právny vzťah zmluvnej strane prestane vyhovovať, nie je to dôvod neplatnosti zmluvného dojednania, ani dôvod, aby sa strana vyviazala z povinností, ktorú na seba pôvodne dobrovoľne prevzala. Argumenty žalobcu označil žalovaný za vzájomne sa vylučujúce, pričom z obsahu dovolania nemožno identifikovať konkrétnu dovolaciu otázku, ktorú by mal dovolací súd riešiť. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol, alternatívne zamietol ako nedôvodné a priznal žalovanému náhradu trov konania.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) vec prejednal a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

27. Podľa § 419 CSP, je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

28. Žalobca prípustnosť podaného dovolania v posudzovanom prípade vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t.j. namieta nesprávne právne posúdenie otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa dovolateľa konajúce súdy nesprávne právne posúdili otázku platnosti ustanovenia zmluvy o dielo, a to čl. IV. bod 13, otázkou jeho platnosti sa vôbec nezaoberali, neposudzovali predmetné ustanovenie nielen z pohľadu jeho platnosti, ale ani z pohľadu základných právnych princípov. Z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia namieta žalobca tiež zjavné zneužitie práva žalovaným a jeho konanie v rozpore s dobrými mravmi.

29. Podľa § 421 ods.1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

31. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

32. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu, teda v žiadnom prípade nemôže ísť o skutkovú otázku. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

33. Ďalším charakteristickým znakom otázky relevantnej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP je, že musí ísť o otázku hmotnoprávnu alebo procesnoprávnu (teda len o otázku právnu nie skutkovú), na vyriešení ktorej spočívalo napadnuté rozhodnutie. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP pritom dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, teda nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe. Otázkou takéhoto právneho významu je podľa odvolacieho súdu len taká otázka, ktorá je významná nielen pre tú-ktorú prejednávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky a judikátornej činnosti Najvyššieho súdu SR, ktorého úlohou je zjednocovať

rozhodovanie všeobecných súdov (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/66/2017). Výplýva to zo zámeru, aby sa vyriešením tejto otázky prispelo k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

34. Keďže súd pri právnom posúdení veci rieši právne otázky, nemožno dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdu. Dovolací súd skutkové závery nie je oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym, či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, jej interpretáciu alebo jej aplikáciu na súdom na zistený skutkový stav (viď uznesenie 3Cdo/27/2018 z 7. augusta 2018).

35. Dovolací súd považoval v prvom rade za potrebné zhodnotiť, či sa v prípade dovolania žalobcu jedná o právnu otázku, nakoľko v súlade s vyššie uvedeným (bod 30. - 35.) výlučne právna otázka môže byť predmetom dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Pre prijatie jednoznačného záveru o tom, či ide o právnu alebo skutkovú otázku sa dovolací súd zameril na posúdenie jednotlivých dovolacích argumentov žalobcu.

36. Dovolateľ ako otázku zásadného právneho významu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, označil otázku, či „je platné zmluvné ustanovenie, v zmysle ktorého si zmluvné strany dohodli, že v prípade, ak je v rámci plynutia záručnej doby voči zhotoviteľovi začaté konkurzné konanie a/alebo ak sa začal vyhotovovať reštrukturalizačný posudok (o tejto skutočnosti bol zhotoviteľ povinný objednávateľa bezodkladne informovať), poskytuje sa objednávateľovi dňom zverejnenia uznesenia príslušného súdu o začatí konkurzného konania a/alebo dňom vyhotovenia reštrukturalizačného posudku správcom (o tejto skutočnosti je zhotoviteľ povinný objednávateľa bezodkladne informovať) dodatočná zľava z ceny za dielo vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH, ktorú je objednávateľ oprávnený uplatniť si z garančnej zábezpeky alebo bankovej záruky vystavenej podľa zmluvy“. Dovolateľ v tejto súvislosti sám namietal platnosť ustanovenia čl. IV. bodu 13 zmluvy o dielo, namietal že súdy sa otázkou platnosti tohto zmluvného dojednania nezaoberali vôbec, resp. ho neposudzovali z pohľadu jeho platnosti.

37. Argumentácia žalobcu v súvislosti s uvedenou otázkou a platnosťou ustanovenia článku IV. bodu 13 zmluvy o dielo smerovala k tomu, že zľavu z ceny diela možno požadovať len v prípade väd diela na zabezpečenie ich odstránenia, alebo iných nárokov objednávateľa počas plynutia záručnej doby, čo by malo význam najmä v prípade konkurzného konania, kedy by zhotoviteľ nebol schopný odstrániť vady sám z dôvodu svojho zániku. Žalobca namietal, že on však ako podnikateľský subjekt naďalej existuje, vykonáva svoju činnosť a nároky objednávateľa z prípadných väd môžu byť ním priamo uspokojené. Žalobca tak nevidel dôvod na uplatnenie predmetného zmluvného ustanovenia.

38. S poukazom na uvedené argumenty dovolateľa považuje dovolací súd za potrebné v prvom rade poukázať na doslovné znenie ustanovenia článku IV. bod 13 zmluvy o dielo, podľa ktorého „zmluvné strany sa dohodli, že v prípade, ak je v rámci plynutia záručnej doby voči zhotoviteľovi začaté konkurzné konanie alebo ak sa začal vyhotovovať reštrukturalizačný posudok (o tejto povinnosti je zhotoviteľ povinný objednávateľ bezodkladne informovať), poskytuje sa objednávateľovi dňom zverejnenia uznesenia príslušného súdu o začatí konkurzného konania a/alebo dňom vyhotovenia reštrukturalizačného posudku správcom (o tejto povinnosti je zhotoviteľ povinný objednávateľ bezodkladne informovať) dodatočná zľava z ceny za dielo vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH, ktorú je objednávateľ oprávnený si uplatniť z garančnej zábezpeky alebo bankovej záruky vystavenej podľa bodu 12.2“. V danom prípade vo veci konajúci odvolací súd (a pred ním aj súd prvej inštancie) prihliadali k obsahovému zneniu namietaného článku IV. bod 13 zmluvy o dielo, z ktorého výkladom uzavreli, že jednoznačne vplýva prejav vôle/dohoda zmluvných strán o nárokoch objednávateľa - žalovaného v prípade reštrukturalizácie zhotoviteľa - žalobcu. Nie je na mieste argumentácia žalobcu, že z jeho strany nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti, za čo by mal byť sankcionovaný tým, že žalovaný si uplatní zľavu z ceny diela. Dovolací súd má za to, že zľava z ceny diela vo všeobecnosti nemusí byť viazaná na porušenie povinnosti zhotoviteľa, ale môže byť poskytnutá len na základe dohody zmluvných strán a naplnenia prípadne v rámci tejto dohody určenej zľavnostnej

podmienky (predpokladu), prípadne aj z vôle zhotoviteľa poskytnúť zľavu, ktorú objednávateľ prijme. V danom prípade ako konštatovali sudy nižšej inštancie na poskytnutie zľavy tak ako bola vymedzená v predmetnom ustanovení zmluvy postačovala skutočnosť, že voči žalobcovi ako dlžníkovi sa začalo reštrukturalizačné konanie, po skončení ktorého bol vypracovaný reštrukturalizačný posudok. Boli teda splnené všetky podmienky na to, aby si žalovaný ako objednávateľ mohol uplatniť svoje právo vyplývajúce zo zmluvy. Dovolací súd zdôrazňuje, že išlo o obojstrannú dohodu zmluvných strán, žalobca jej uzavretie nepoprel, ale naopak potvrdil, že išlo o zaužívanú obchodnú prax po dobu takmer 15 rokov, v rámci ktorej žalobca z vlastnej vôle vyjadril súhlas s modifikáciou výšky kúpnej ceny v podobe poskytnutia dohodnutej zľavy v prípade jeho vstupu do reštrukturalizačného konania. Okolnosti, resp. podmienky, na ktoré sa daným zmluvným ustanovením pamätalo nastali, a preto žalobca nemôže byť prekvapený alebo zaskočený tým, že druhá zmluvná strana si uplatnila svoj zmluvný nárok a len na základe toho, že neočakával, že tento moment nastane, domáhať sa vyslovenia neplatnosti článku IV. bodu 13 zmluvy o dielo.

39. Dovolateľ sa taktiež bránil tým, že sudy nesprávne posúdili jeho vzťah so žalovaným. Dovolací súd sa s týmto tvrdením nestotožňuje, nakoľko z obsahu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, vyplýva, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným správne vyhodnotili ako vzťah medzi zhotoviteľom a objednávateľom založený zmluvou o dielo. Dovolací súd dáva do pozornosti, že vstupom žalobcu do reštrukturalizácie sa tento vzťah nezmenil. To, že žalobca využil svoje právo vyriešiť svoj úpadok spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne, poskytlo žalovanému možnosť uplatniť zmluvne dohodnutý nárok na zľavu z ceny za dielo. Teda reštrukturalizácia so sebou priniesla len následok vo vzťahu k dohode zmluvných strán zo zmluvy o dielo.

40. K námietke dovolateľa, ktorou sa snažil podporiť tvrdenie, že článok IV. bod 13 zmluvy o dielo je neplatný, že uplatnením zľavy z ceny diela došlo k akejsi sankcii za výkon jeho práva vstúpiť do reštrukturalizácie, resp. išlo zo strany žalovaného o šikanózný výkon práva, dovolací súd s poukazom na už uvedené dodáva, že dojednanie predmetného zmluvného ustanovenia bolo prejavom slobodnej vôle zmluvných strán, spoločnou dohodou si dojednali podmienky vzniku nároku na zľavu z ceny za dielo. Žalobca sa sám rozhodol podstúpiť proces reštrukturalizácie a keďže si v zmluve o dielo vymedzil túto skutočnosť ako podmienku vzniku nároku na zľavu z ceny diela, je povinný tieto následky znášať. Na tomto mieste dovolací súd dáva do pozornosti, že v žiadnom prípade tu nemožno poukazovať na analógiu ustanovenia článku IV. bod 13 zmluvy s ustanoveniami o zmluvnej pokute, pretože zmluvná pokuta predstavuje sankciu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti či odstúpenia od zmluvy. V danom prípade však výkon žalobcovho práva podstúpiť reštrukturalizáciu nebol sankcionovaný, ale spôsobil len možnosť uplatnenia postupu upraveného zhodným vyjadrením vôle zmluvných strán v zmluve o dielo.

41. Dovolateľ napokon nesprávne právne posúdenie vzhliadol v postupe odvolacieho súdu, ktorý neposúdil zmluvu o dielo, resp. článok IV. bod 13 z pohľadu základných právnych princípov a rozporu s dobrými mravmi. Dovolací súd v tomto smere poukazuje na to, že výklad právneho úkonu sa musí opierať o komplexný pohľad na okolnosti prípadu, vrátane samotného jednania o uzavretí zmluvy, o prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli vo vzájomnom obchodnom styku, ako aj o to, ako sa správali po uzavretí zmluvy. Z obsahu dovolania, aj keď to žalobca slovne nevyjadril, vyplýva, že žalobca odvolaciemu súdu vytýka, že aplikoval výlučne mechanický jazykový výklad a nezohľadnil výkladové pravidlá v zmysle § 266 ObZ. Dovolací súd sa s týmto nestotožňuje. Napriek tomu, že prejav vôle zmluvných strán bol celkom určitý a o jeho obsahu odvolací súd nemal pochybnosti, je z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu zrejmé, že zmluvu posúdil aj na základe výkladových pravidiel uvedených v § 266 ObZ, aj keď výslovne toto ustanovenie neuviedol (viď napr. bod 30., 31. rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd poukázal na širokú zmluvnú voľnosť danú podnikateľským subjektom pri zatváraní obchodnoprávných vzťahov, poukázal na prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli po dobu fungovania takmer 15 rokov, na ich slobodnú vôľu a dospel k záveru, že s poukazom na všetky okolnosti prípadu nemožno hovoriť o konaní, ktoré by bolo v rozpore s poctivým obchodným stykom. Je potrebné dodať, že použitie jazykového (gramatického) výkladu článku IV. bodu 13 zmluvy o dielo je nevyhnutné, pretože tento výklad je základnou výkladovou metódou a slúži ako akési vodítko, aby interpretácia neprekročila zmysel textu.

42. V súlade s vyššie uvedeným dovolací súd k aplikácii výkladových pravidiel poukazuje na to, že výkladom možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nemožno ním prejavy vôle dopĺňať. Všetky závery, ku ktorým došiel odvolací súd nadväzovali na skutkové zistenia, v priamej nadväznosti na ktoré nebol dôvod, aby odvolací súd musel na základe výkladových pravidiel podľa § 266 ObZ vykladať nejakú spornú časť prejavu vôle zmluvných strán. Prejav vôle zmluvných strán premietnutý do článku IV. bod 13 zmluvy o dielo bol jasný, zrozumiteľný, jednoznačne upravujúci podmienky vzniku nároku na zľavu z ceny diela. Odvolací súd jedine výkladom článku IV. bodu 13 zmluvy o dielo došiel k záveru, že žalobca a žalovaný sa slobodne, dostatočne jasným spôsobom a zhodne dohodli na tom, že v prípade, ak sa v rámci plynutia záručnej doby vo vzťahu k zhotoviteľovi začal vyhotovovať reštrukturalizačný posudok (o tejto povinnosti je zhotoviteľ povinný objednávatel' bezodkladne informovať), poskytuje sa objednávatel'ovi dňom vyhotovenia reštrukturalizačného posudku správcom (o tejto povinnosti je zhotoviteľ povinný objednávatel' bezodkladne informovať) dodatočná zľava z ceny za dielo vo výške 5 % z maximálnej ceny diela bez DPH, ktorú je objednávatel' oprávnený si uplatniť z garančnej zábezpeky. Dovolateľ pri formulovaní dovolacej otázky zabudol na to, že nárok uplatnený žalovaným vyplynul práve zo zmluvy.

43. Na základe uvedeného došiel dovolací súd k záveru, že dovolateľom formulovaná otázka nie je otázkou zakladajúcou prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V skutočnosti v posudzovanom prípade išlo o zisťovanie obsahu zmluvy ako súčasť skutkového stavu veci a nie o právne posúdenie. Otázka, ktorej vyriešenia sa žalobca domáha v dovolacom konaní môže byť predmetom len konkrétneho sporového konania a je závislá výlučne na interpretácii textu konkrétnych ustanovení zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcom a žalovaným a zisteného skutkového stavu. Dovolanie nastolilo otázku právneho posúdenia medzi stranami skutkovo spornej, písomne uzavretej zmluvy. Žalobca pritom namieta ich platnosť a skutočnosť, že súdy sa ich neplatnosťou nezaoberali, čo však dovolací súd nezistil, práve naopak. Dovolací súd dodáva, že takejto otázke chýba aj jej nevyhnutný prvok, ktorým je akási univerzalita, nakoľko nie je možné konštatovať, že odpoveď na ňu by bola použiteľná aj pre posudzovanie iných sporov obdobného charakteru. Koncepcia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pritom sleduje trend nastolený judikatúrou EŠLP, podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov, ako prvkom naplnenia princípu právnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023). Dovolateľom nastolená otázka predmetné kritériá nespĺňa vzhľadom na zjavnú prepojenosť odpovede na ňu na skutkové zistenia a v prípade, ak by súd došiel k záveru, že ide o otázku právnou, pre zjavnú nemožnosť jej zovšeobecnenia. Okrem toho, že dovolateľom formulovaná otázka nie je otázkou právnou, chýba v dovolaní aj bližšia špecifikácia toho, v čom by malo dôjsť k nesprávnej aplikácii či interpretácii konkrétneho zákonného ustanovenia (obdobne 2Obdo/52/2023, 2Obdo/18/2024).

44. Pre úplnosť však dovolací súd dodáva, že čiastočne sa dá z textu dovolania vyabstrahovať právna otázka zovšeobecňujúceho charakteru smerujúca k tomu, že súdy pri zisťovaní obsahu obchodnoprávnej zmluvy, resp. pri výklade jej ustanovenia, opomenuli aplikovať výkladové pravidlá prejavu vôle uvedené v § 266 Obchodného zákonníka, hoci ich aplikovať mali, čím sa odklonili od ustálenej súdnej praxe (ktorá prax aplikáciu týchto pravidiel pri výklade obchodnoprávnej zmluvy ukladá). Uvedenému sa však už vyššie dovolací súd venoval a má za to, že z úvah, ktoré súdy nižšej inštancie uviedli pri posudzovaní obsahu zmluvy je možné konštatovať, že výkladové pravidlá uvedené v § 266 Obchodného zákonníka použili, hoci toto ustanovenie výslovne v rozhodnutí neuviedli. K odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tak nedošlo, preto ani v tejto časti dovolacia otázka prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezaložila.

45. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu nie je odôvodnené prípustným dovolacím dôvodom, a preto ho dovolací súd podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

46. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne

súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.